

Inserati se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljam velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan in sicer 5. uri popoldne.

Francišskani v Bosni.

Konec aprila t. l. se je po listih razširila vest, da so se bosniški francišskani z vrhbosanskim nadškofom sporazumeli, in da je končano nasprotje v notranjih cerkvenih zadevah. Napačno pa je bilo poročilo, da je francišskanom ostalo le 39 župnij, kakor tudi vest, „da morajo duhovni, na pridobljenih župnijah od škofa nastavljeni, oddajati od letnih prihodkov dolžen del dotičnim samostanom“.

Ker se je o razprtiji med nadškofom in francišskani v listih (tudi slovenskih) tolikanj poročalo, a ta poročila tako zelo nasprotujejo resnici, kakor tudi krščanski ljubezni, tedaj mislim, da ne bo odveč, ako celo zadevo mirno in stvarno razložim po dotičnih listinah.

Leta 1881 je sv. prestol z apostolskim dekretom 10. decembra nadškofu v Sarajevu dal oblast, da sme v posest vzeti vse župnije svoje nadškofije, izvzemši deset župnij, združenih z deseterimi samostani v Bosni. Temu je sv. prestol dodal moder in pravičen dostavek, da je francišskanom prosto v teku jednega leta dokazati pravico do bosniških župnij.

Francišskani, svesti si svojih pravic, vendar želeč spravljive pogodbe, ponudili so nadškofu po redovnem generalu (ki se je ravno v Bosni mudil poleti 1882) 24 župnij z vsemi pravicami; a nadškof je pozneje tirjal polovico župnij svoje nadškofije. Cesarski minister Kallay si je prizadeval z modrimi in pravičnimi sredstvi, da bi stranke zedinil, toda zastoj. Francišskanom je šlo za obstanek v Bosni; kajti tam je bira nemogoča, in farni prihodki

so ob enem edini prihodki samostanov. Tedaj so francišskani v smislu gori omenjenega dekreta dokazali pravico do vseh bosniških župnij, in izročili sv. prestolu končno razsodbo. V tem pismu še ne omenijo šeststoletnega, trudapolnega delovanja, ne prelite krvi; ampak mirno in stvarno dokazujejo, da so oni vse bosniške župnije vstanovili, dotirali in po zastareli pravici do te ure oskrbovali.

1. Župnije, kakor tudi cerkvena poslopja so vstanovili in zidali francišskani z nabrano miloščino in s pomočjo tistih samostanov, ki so imeli dotično ozemlje v lasti. Ako se je pokazala potreba nove župnije, poslal je samostan z dovoljenjem provincijala enega redovnika, da kupi pripravno zemljišče in vodi zidanje; v to svrhu mu je izročil samostanski prednik potrebnega denarja. To se je godilo ne le v smislu, marveč dostikrat naravnost na povelje apostolskega vikarja. Dostikrat je bilo tudi treba obdariti veljavniše Turke, da se niso zidanju upirali, in ta manipulacija se je morala večkrat ponavljati, sicer bi se bil Turek skujal in delal zapreke. Župnije vstanovljali in poslopja zidali so večidel stareji in skušeni misijonarji; in če samostan ni zmožeg stroškov, dali so oni zadnji krajcar, ki jim ni bil neobhodno potreben. To so pa žrtvovali iz tega namena, da samostanom ostane pravica do vstanovljenih župnij. Dostikrat se je zgodilo, da se je misijonar z zidanjem celó zadolžil; in če do smrti ni poravnal dolga, prevzel in plačal ga je samostan, ne da bi se bili farani količkaj nadlegovali. Sicer so ti tudi pomogli

k zidanju; vendar ne z denarjem, ali blagotvornost ampak z rokó. Turek jim je tako vse pobral, včasih jim še potrebnega živeža ni pustil. Župnik pa jim dela ni plačal z denarjem, ampak jesti in piti jim je dajal, da jih je ohranil pri blagi volji; saj so drug drugemu delali tudi le za hrano. Sem ter tje je kdo daroval tudi denarja. Misijonarji so namreč po francišskanski navadi hodili po vaséh in hišah katolikov (dostikrat tudi po hišah mohamedanov in razkolnikov, kakor je že nanesel čas, kraj ali osebna razmera), ter so prosili v božjem, in v imenu sv. Frančiška ne ravno denarja, ampak materijala za zidanje, kolikor ga kdo blage volje podariti hoče. Verniki pa so darovali iz edinega namena, da bi se misijonarjem postreglo, ne pa, da bi za podeljeni dar prejeli kake predprave. Francišskani so dostikrat tudi po avstrijskih deželah prosili za svoje misijone, in prejeli so zlasti cerkvene obleke, katero so zasebniki njim podarili. Iz tega je razvidno, da so vsa cerkvena in župnijska poslopja v Bosni lastnina francišskanskega reda, stavljena njemu v prid, v diko sv. veri, in v blagor katoliškega ljudstva; ta poslopja so bila vstanovljena z miloščino, podeljeno le tem redovnikom, katero resnico zamore provincija spričati z listinami, a potrjuje jo tudi enoglasna svedočba bosniškega prebivalstva, če potreba, celo nekatoličani; kajti kdor še odreka francišskanom pravico do teh poslopij, ta jim mora odreči pravico do vsake cerkve ali samostana, ker ljudstvo jih je zidalo s prostovoljnimi darovi, ali jih popravilo, če so bili opustošeni ali so razpadli. Miloščina se deli redovnikom, da jo po najboljši

Listek.

Iz topliškega življenja.

Z Dobrne, 27. julija.

Dan sv. Ané je po zdravilstvenih zavodih prazničen. Pri nas se je iz tega namena večeraj v topliški kapelici obhajala služba Božja, zvečer pa so priredili zabavo v dvorani-čitalnici.

V obče še naš kraj razodeva krščansko lice. Zraven prijazne župne cerkve ptujci radi obiskujejo lično topliško kapelico, kjer občudujejo posebno podobo Marijino, — Angeljsko pozdravljenje. Bivši cesarski namestnik v Pragi, Salm, jo je dal napraviti za oltar. Tam bi pač bila na svojem mestu, toda moral bi se predelati ves žrtvenik, a za to „ni denarja“. Slika sedaj visi na steni.

Pod vedrim nebom sta med senčnatim drevjem dva torišča, kamor topličarji gostoma zahajajo klečat in Boga častit. Prigodilo se je že, da so nekteri, pozabivši na drugi paragraf statutoy društva „Cerkev“ — da se moderno izrazimo — celó resnobno trdili, da je

„vse eno“, če kristjan ob nedeljah in zapovedanih praznikih svojo pobožnost opravlja tam ali v cerkvi, — se vé, da bi to veljalo le za tiste, kateri ne hodijo k „sv. maši“, ampak v „cerkev“. Eden takšen prostor ima nadpis: „Waldesandacht“, drugi pa, ki ga je lani oskrbel nek Madjar, še nima imena. Blizo tega zadnjega se nahaja v kotu med dvema hribčkoma studenee, vrh kterega je Marijin kip v okenjaku, z drobnega kamenja umetno zloženem.

Ob steni v velikem bazénu se nad uro nahaja razpelo, kakor da bi ta zadeva kopa-jočim se osebam v spomin klicala besede, ki jih lahko zapaziš nad uro-solnčnico pri farni cerkvi, glaseče se: „Quaque vulnerat, ultima necat“. Še lepši je izrek: „Quaelibet laetificat, ultima glorificat — christianum!“ To so besede nekega doktorja, kateri je bil z Dunaja semkaj poklican k bolniku. Zdravnik se je pri ti priložnosti prišel predstavljat pisatelju teh vrstic ter mu izročil tudi svojo karto-vizitnico, ktera je na zadnji strani imela omenjeni stavek s svinčnikom zapisan.

Ker že o tem govorimo, bodi še vpletena neka črtica. Ko je zdravnik prišel v sobo

bolnika, ki ga je bil k sebi poklical, se je vstopivši poslužil krščanskega pozdrava: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Pričujoča usmiljena sestra, ktera je bolniku stregla, se je zavzela, ker je imenovane besede, ki so pa bile izrečene s pravim namenom, smatrala zaničevalnimi. Gledé na današnje okoliščine se je pač lahko zmotila. Dopisniku do takrat neznan gospod — rodóm štajarski Slovenec — je znan pod pisateljskim imenom: Hilarius de fonte aciduloso. Dal Bog, da bi takih zdravnikov imeli obilo!

Če se podajaš v vodo, bodo te drugi spremljali z željo: Bog blagoslovi kopelj. Razven 16 manjših kabinic so trije veči bazéni, kjer je polovica prostora odločena za gospode, a polovica za ženski spol. V najimenitnejši izmed teh je enkrat stopil nek častnik. Tudi tega so navzoči pozdravili z navadnim „Gott segne das bad!“ Vojaku ta pozdrav ni bil všeč. Konec njegovi nevolji je bil, da je nezadovoljnež hočeš nočeš moral se vrniti na suho, — začela so ga boleti ušesa.

Ako se — sklepoma — ozremo na narodno stran, v tem obziru bi Slovenec pač marsikaj želel. Topličarjem slovanske narodnosti

vesti vporabijo; delivei miloščine pa si ne pridružujejo nobene pravice do redovnih vstanov.

2. Bosniški frančiškani pa so dokazali ne le, da so župnije vstanovili, marveč da so jih tudi dotirali; to je, da so jim priskrbeli stalnih dohodkov. Kadar se je nova župnija vstanovila, kupil je samostan, ali misijonar-vstanovitelj polje ali travnik, da bi se župnik od njega živel in mu ne bi bilo trebalo nadlegovati župljanov. Tudi za hišno opravo in živež se je poskrbelo, in sicer je to skrb prevzela mati fara, deloma pa samostan, ne da bi se nadlegovali farani ali drugi dobrotniki. Polagoma so bile vse frančiškanske župnije s potrebnim preskrbljene. Ker je temu tako, kdo bo krtil frančiškonom pravico do župnij, ktere so oni ustanovili in dotirali! Vse, kar so si kedaj prihranili, je na ta način pošlô; in če se jim sedaj le te cerkvene duhovnije vzamejo, jemlje se jim čast in spoštovanje, ktero so skozi 600 let vživali, ob enem pa se jim tla spodmaknejo v Bosni; ker že je bilo povedano, da se v Bosni od miloščine ne dá živeti. Bi bilo to prav? 600 let so se trudili za razširjanje in ohranjenje katoliške vere, žrtvovali so vso miloščino za vstanovitev in dotacijo župnij, žrtvovali svote, od kterih bi zdaj lahko brez skrbi živeli; in zdaj naj bi šli?!

(Konec prih.)

Šeststoletnica.

Iz Metlike, 15. julija. Redka slovesnost cesarjevega prihoda na Kranjsko, še redkeji zgodovinski dogodek, da se praznuje letos šeststoletni spomin, kar je Kranjska prišla v last Habsburžanov, odjekuje ne le samo po beli Ljubljani, nego po celi Kranjski, tudi pri nas mešanih z brati Hrvati. Tudi Belokrajna oblekla se je v praznično obleko, ter dejansko pokazala, kako ji gori sree za svojega cesarja in vladarja Franca Jožefa.

Brez kacega napora od kake strani napravile in zažigale so občine krese, čulo se je streljanje in skoro ni bilo videti večjega hriba, ne kterem bi ne bil plapolal kres v znamenje veselja, da biva v Kranjski njeni presvitli Gospodar. Akoravno mi je bila prilika pregledati le samo kos Belokrajne, naštel sem vendar blizo 30 kresov, tako, da se sme trditi,

dozdevno manjka poguma, da bi se oglasili tam, kjer molčanja ne čujejo.

Če si danes dospel v našo idilično okolico, boš jutri poslušal podoknico. Te dni je prišla neka gospá iz mesta, od koder je „Slovenec“ dobil slavnostno pesem — dobitljivi Bog povrni marljivemu pesniku ljubo zdravje! — ob priliki cesarjevega prihoda v Ljubljano. Tudi ti domoljubni duši je godba zaszvirala jutrnico. Po odigranem prvem delu zahtevala je slovensko arijo. Želja se ji je spolnila. Pozneje je na svoje zadovoljstvo večkrat slišala slovenske melodije. Enako je pred nekterimi letmi ista narodnakinja naprosila prejšnjega kapelnika, da je na dnevni red — godba se redno razlega ob poldne do 1/2 2, pod večer pa skoz 2 uri — spravljal tudi slovenske komade. Tako je prav! Ko bi imela le več posnemovaleev, bi se vsaj še gledé časopisja doseglo marsikaj, česar doslje ne gleštamo. Čudno se nam zdi, da se Hrvatje, koji v velikem številu v toplíce prihajajo, ne gibljejo. Ako se zadovoljava drugim narodnostim, zakaj bi se Slovani prezirali?

tudi prosti narod zavedal se je veselja, da ima v svoji deželi svojega poglavarja.

Osobito pa se je tega zavedala Metlika. Ako je bila le boljša hiša, vihrali so z nje prapori, trobojnice ali pa z avstrijskimi barvami črno-rumenimi. Videli si veselo obraze, ki so ti naznanjali, da so ljudje srečni in gromenje možnarjev na vse zgodaj ti je naznanjalo, da se ima praznovati slavnostni spomin cesarjevega prihoda na Kranjsko. Ob 9. uri bila je slovesna sv. maša, ktere so se vdeležili vsi vradi, šolska mladina in obilno ljudstva. Po sv. maši smo šli v šolo, kjer je tukajšnji nadučitelj pokazal v primernem govoru otrokom pomen današnje slavnosti.

Navdušeni živio-klici in petje cesarske pesmi je pokazalo, da je govor našel odziv v sre. Potem so bile razne deklamacije. Otroci obnašali so se srčno in sigurno in posebno dopadale so razne drobnosti iz življenja cesarjeviča Rudolfa in Štefanije. In gotovo je, da take mične črtice goje in vnamajo ljubezen do presvitke cesarske rodovine v sre mladih in starih. Razdeljevala se je kuzijica „Habsburški rod“, razdeljevale so se svetinjice in po posebni dobroti dveh gospodov tudi nekaj poštnih štedilnih kart, da bi se otroci na taki način že v prvi mladosti vadili varčnosti. Z veseljem zapustilo je šolo staro in mlado. Opoldan je bil banket, kterega so se vdeleževali vradniki in mešanje. In ob pol štirih naznanilo nam, gromenje možnarjev in veselo pritrkovanje zvonov, ki je odmevalo po vsih metliških podružnicah, ko se je začel zvon farne cerkve, da se presvitli Gospodar prebližuje mejam svoje zveste vojvodine Kranjske. Lepoto tega trenutka vé zapopasti samo tisti, komur je znan tukajšnji svet, kajti skoro na vsacem hribu sredi vinskih gorie kipi proti nebu bela cerkvica. Vršile so se pri banketu tudi razne napitnice, vsaj Belokranjec brez napitnic biti ne more. Med temi dopadla mi je osobito ena.

Govornik je omenjal cesarjevega gesla „viribus unitis“, pokazal je, kako je on dober kristijan, priden delavec in blagi pomočnik v vsaki sili. Potem navduševal je svoje poslušalce k posnemanju teh blagih lastnosti in končal s tem, da kakor smo sedaj skupaj zbrani duhovniki, vradniki in mešanje, tako moramo tudi skupno delati, ako hočemo spolniti bistveni pomen cesarjevega gesla. Odposlal se je pri ti priliki tudi telegram vzvišenemu gosp. deželnemu predsedniku in Njih Veličanstvo je blagovolilo izraz vdanosti, vernosti in ljubezni zbranega duhovništva, vradništva in mešanstva, blagovoljno na znanje vzeti.

Zvečer bila je razsvitljava. Nektore hiše, osobito mestna, bile so zares krasno razsvitljene, gotovo pa ni bilo reveža, da bi ne bil prižgal in postavil svoje svetilnice na okno uborne kočee. In to storilo je naše ljudstvo iz ljubezni do svojega vladarja. To videčemu, prišel je na spomin globoki pomen reka: „Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovenca ne gane.“ Bilo je videti tudi veliko transparentov in napisov, tako n. pr. kazala je mestna hiša podobne cesarja, cesarice, Rudolfa in Štefanije in začetne črke imena našega cesarja.

Med napisi dopadel mi je pa osobito eden zaradi kratkosti in jednatosti: „Slava cesarju, mir narodom!“ Sploh se mora reči, da se je pokazala Metlika sedaj v taki prazničnosti, kakor gotovo še nikdar ne. Potem zažgal se je velikanski kres in zažigal umetaljni ogenj, sli-

šalo se je veselo popevanje, kajti vse je bilo na nogah in tudi s kmetov so prišli ogledovat nenavadni prizor. Približala se je že polnočna ura, ogenj je pogasnil, luči po hišah so se začele skrivati in ljudje so se spravljali k počitku za novo delo. Tako praznovala je Metlika slavnostni dan cesarjevega prihoda na Kranjsko, gotovo enega najlepših, kar jih je doživela do sedaj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. julija.

Avstrijske dežele.

Svitli cesar so imenovali 19. dan t. m. za deželnega glavarja v Istri dež. poslanca dr. Franca Viduliča, namestnik mu je dr. Andrej Amoroso, za deželnega glavarja na Goriskem deželnega poslanca grofa Franceta Coronini-a, namestnik mu je dr. Jožef Tonkli.

V Pragi 28. julija. Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo budgetne komisije, kar se tiče zidanja za novi muzej. Poročilo obsega vse, zaradi česar se muzej iz pravnega stališča more smatrati za deželno napravo; sklicuje se na jednoglasen sklep deželnega zbora dne 10. maja 1864, da se te zanimive zbirke spravijo varno in dostojno. Prej se je povdarjalo, da ni prostora, a sedaj je mesto Praga 3781 sežnjev sveta podarilo. Večina komisije, poročevalce dr. Rieger, tedaj nasvetuje: „Slavni deželni zbor naj ukaže deželnemu odboru, da se konečno izpelje sklep deželnega zbora 10. maja 1864, naj se porazume z vpravnim svetom muzeja češkega, da se pozve 1. kake prostore muzej potrebuje po svojih oddelkih, kar se tiče svetlobe, razvrstenja, da se spravijo bogate zbirke muzeja, z ozirom na nadzorno poučevanje ljudstva in za posvečevanje strokovnjakov, ter da se obvarujejo ognja in drugega poškodovanja; 2. naj se skrbi, da se kmalo dobi stavben načrt, ki ni predrag, vendar tako po vnanjosti in obsegu, da ugaja namenu, dostojnosti, skušnjam in sedanjemu razvoju umetnosti; 3. naj se prevdari, ali se ima zidanje izročiti deželnemu odboru, ali kakemu podjetniku, ali muzejnemu društvu; 4. naj se, kar moči, na tanko določi, kako bi bili stroški za zidanje in uravnavo muzeja in kako se to poravnava, ali se to vzame v deželni budget in na več let razdeli, ali naj se vzame na posodo potrebni kapital, ki bi se imel splaćati v tridesetih letih ali sicer kako drugače; 5. dogovarjaje se z odborom muzeja naj tudi deželni odbor prevdari, kako bi se pravno razmerje dežele do muzeja stalno določilo, koliko mu gre dati dotacije in koliko ima pri njega voditvi govoriti deželni zastop. Na podlagi teh poizvedovanj, obravnav in vpeljav naj deželni odbor v prihodnji seji o vseh teh rečeh stavi določne nasvete, da se začne staviti nov deželi vreden muzej.“ Tako predlog večine.

Vnanje države.

Iz Rima, 26. julija. Sedaj, ko je Pruska vlada nekoliko prijenjala v versko-političnih stvarih, zahteva se pa od Rima, da prizna dolžnost naznanovanja pri umeščenji cerkvenih služeb. Na to odgovarja „Osservatore Romano“: Pruske koncesije niso sistematične, niso za se, a dolžnost naznanovanja je nerazdeljena celota, je sistema. Cerkev potrebuje svobode. Najhuje ojstrine so sicer oglašene, a prostosti vendar le ni. Od cerkve zahtevati, naj dovoli največ kar le more, zato pa ji dati manj ko je mogoče, to se ne pravi postopati enakomerno (pari passu). — Ko bi cerkev brez premisleka privolila v to, kar pruska vlada zahteva, bi vendar ne bilo stanovitnega miru. (Vidi se tukaj, kako se pruska politika prizadeva, dobiti kar največ mogoče, t. j. po vsem popolno oblast čez katolike v svojih deželah tudi v verskih rečeh, a sama pa le toliko hoče prijenjati, kar terja najskrajnejša sila. V takih okolištvah je pač treba predvidnosti, da ne bodo poslednje reči slabeje od prvih. Bolje odkrit neprijatelj, kakor pa prijatelj, ki nas hoče v zlo rabiti).

Iz Skadra vé poročati „Pol. Corr.“ dne 16. t. m. naslednje. Podjarjemljeni rodovi so Turkom toliko pokorni, da dvomijo, ali jim to res gre iz srea. Gorjanski rodovi vračujejo vladi ne le tisto, ktero so vojakom vzeli, ktero jim je bilo izročeno za časa turške vojske; dalje plačujejo hišni davek, kterega so več let dolžni. To pa delajo brž ko ne zato, da bi vlada umaknila armado, ktero ima razpostavljeno po zmaganih krajih. Ker se je to poročilo pri nekterih rodovih, misli Assim paša, terjati orožja od vseh plemen, ki spadajo pod turško oblast. To pa ne pojde tako gladko, kakor se je to na prvi mah pokazalo. Rod iz Rioli je odgovoril na to vprašanje s tem, da je umoril svojega poglavarja, ki bi imel to pri njih dognati.

Iz Angleškega. V gosposki zbornici je naznanil Carl Granville, da vlada umakne pogodbo z Lessepsom. Vlada, pravi Granville, se hoče ogniti vsem debatam, ki bi vsled tega nastale, ker bi zadrževale po eni strani delavnost parlamenta, po drugi strani bi pa tudi lahko prišlo kaj na dan, kar bi žalilo Francosko in druge države. Lesseps je dal vladi na prosto in ni zahteval, naj se poišče odobrenje parlamenta, zato je on (lord Granville) privolil, da se umakne pogodba.

Iz Hanoi. 19. t. m. je došel telegram, da je polkovnik Badens iz mesta šel nad sovražnike, zaplenil je 7 topov in ubil 1000 sovražnikov, Francozov je palo 11.

Izvirni dopisi.

Iz Metlike, 29. julija. (*Žumberška komisija*) nastavlja že od petka svoj obhod po žumberških višinah in nižinah in sklene te dni v Metliki svoj — misijon.

Iz Metlike, 26. julija. Včeraj smo učitelji in učiteljice metliškega in črnomaljskega okraja imeli v Metliki šolsko konferenco. Ob 1/2 10. uri otvori g. šolski nadzornik kot predsednik konferenco in nas pozdravi s prisrčnimi besedami. Na to omenja s povzdignjenim glasom pred kratkem v celi deželi obhajane 600letnice, naznanja, da so, kakor razvidno iz sporočil krajnih šolskih svetov, vse belo-kranjske šole slovesno praznovale veseli spomin združenja mile kranjske dežele s preslavno Habsburško hišo. Povabi nas, da skupno zakličemo živio presvetlemu cesarju. Burni trikratni živio zadoni preljubljenemu vladarju, nedosegljivemu pospešitelju šolstva, navdušeno zapojemo cesarsko himno.

Potem smo pretresali in rešili posamezne točke konferenčnega programa. Ker bo gotovo slovenski šolski list natančneje popisal današnjo konferenco, bo sporočilo za „Slovenca“ bolj površno.

Gosp. nadzornik pove svoje opazke pri nadzorovanju, in razjasnuje ukaze in odloke viših oblasti. Ukazu, da je prepovedano, „kočevsko himno“, v šolah peti, se z veseljem živio pritrudi. Poročevalci preberejo svoja poročila, kako naj se vredi poduk v ponavljajni šoli, da bode zadostoval postavnim določbam in da bode prinašal ljudstvu zaželjeno korist. Sprejme se enoglasno predlog: „Le tisti otroci prestopijo v ponavljajno šolo, ki so zadostili terjatvam vsakdanje šole, ne gledé na to, koliko časa so jo obiskovali“. Slišali smo poročilo gospodov, ki so se pretečeno leto učili v kmetijskem tečaju na Slapu. Za prihodnje šolsko leto se vpelje Praprotnikov abecednik. Podučevanje v kmetijstvu, kjer bi se vpeljalo, naj se pridruži poduku v ponavljajni šoli in sicer tako, da bo nauk ob četrkih trajal 6 ur, eno uro veronauk, 3 ponavljjanje, 2 kmetijstvo. Vršile so se razne volitve, ob dveh bil je konec.

Pri skupnem obedu smo bili prav židane volje. Okusna kuhinja in dobro vino sta k temu veliko pripomogla. Naročili smo si metliško godbo, ki nas je z izvrstnim svojim igranjem kratkočasila. Slišali smo izvanredno lepo petje. Na Belo-kranjskem ni vesele družbe, da bi se razne napitnice ne vršile. Omenjam le nekaj. G. nadzornik je napil gospodom katehetom, ki so se vdeležili današnje konference. Starosta katehetov, župnik radoviški, se zahvali in pristavi srčno željo, da bi vsi učitelji, svetni in duhovni, složno in vzajemno delali na šolskem polji. Zgled vsem bodi vzor učiteljev. On, ki je rekel: „Pustite male k meni priti“. Pogum in tolažilo naj nam pri tem trudapolnem delu bodo svetopisemske besede: „Oni, ki druge podučujejo, se bodo svetili, kakor zvezde na nebu“. Burni dobro-klic in besede sledečega govornika naj bodo zagotovilo edinosti in složnosti. V to pomoz Bog!

Iz Pariza, 26. julija. (*Časnikarstvo.*) Zadnji sem ti, dragi „Slovenec“, dunajske žurnaliste postavil v izgled gledé urnosti sporočanja, danes ti želim taeih bralcev, kakor so Parižani. Ne vem, če je kje na svetu toliko razširjeno branje časopisov, kot v Parizu. Sicer imajo tukaj politični časopisi razun kavarn in hotelov le malo rednih naročnikov, ali ljudje si kupujejo liste sproti in menda bi Parižanraje ostal lačen, kakor vsaki dan brez svojega lista. Ko izidejo na večer tukajšnji listi, je po ulicah krog ličnih poslopji, koder jih prodajajo, kar celi boj za nje, sleherni hoče brž poizvedeti, kar je doma in na tujem najnovejšega.

In skoz celi dan vidiš tu ljudi hoditi po ulicah s časopisom v roki. Tukaj počasnih korakov stopa francoski duhovnik v talarju, v roki držeč in beroč svoj „Univers“ ali „Monde“ — za njim elegantni gospod, v eni roki smodko v drugi časopis. Celó v dežji sem jih videl na ulicah z dežnikom v eni in s časopisom v drugi roki. A ne le tako zvanomu razumnistvu, tudi priprostemu ljudstvu je tu časopis vsakdanja hrana, fujaker sedeč na svojem vozu, in pričakujoč tujca, ki bi se poslužil njegovega urnega konjiča — bere; branjevka za svojo mizo in delavec, ko opoldne počiva, sta vtopljena v branje časopisa. Celó moža, ki ob vogalih boulevardov sedi in memogredočim za mali denar čevlje snaži, videl sem s časopisom v roki. Siromak si kupi navadno za 5 centimov svoj „Petit Journal“, kterega, kakor trdijo, nekteri dan razprodajo po 600.000 do 700.000 iztisov.

Znajo pa tudi lastniki časnikov svoje blago ponujati in v denar spravljati, da je kaj. Ne le, da imajo po ulicah in trgih svoje prodajalnice, ampak posamezni listi imajo svoje voze, nalašč za to napravljene, in s temi urno drdrajo po mestu, ko izide list, da ga brž ljudem ponudijo; menda si mislijo, kdor prvi pride, prvi melje. Zraven tega imajo še svoje raznašalce, ki obhodijo ulice, kavarne, gostilne in javne prostore, ter z upitjem ljudem ponujajo svoje blago.

Da je listov političnih v Parizu razne baže in raznih strank, je umljivo; kot znamenje ljudskega mišljenja naj imenujem list, ki se imenuje „L'anti Prussien“, ki je neki zelo razširjen.

Iz obilice konservativnih listov je spoznati, da republika še ne stoji popolnoma na trdnih nogah. Ti listi sedaj kaj natančno priobčujejo o grofu Chambordu in njegovi bolezn; tudi ga nekteri listi imenujejo kar naravnost „kralja“.

Njegova podoba je po Parizu razpostavljena v premnogih prodajalnicah. Ravnokar vabijo katoliški vrli časopisi k skupnemu romanju v Lourdes, da izprosijo blagemu Chambordu ljubeča zdravja. Dne 18. avgusta hočejo nastopiti romanje. — Sploh smem tukajšnje katoliške dnevnikarje gledé njih čvrste in odločne pisave vsem katoliškim listom drugih dežel postaviti v posnemanje.

Domače novice.

(*Rastava v realki*) bo, kakor slišimo, do prihodnje nedelje podaljšana. Naj se toraj podvizajo, kateri jo želijo videti. Vredno je pogledati jo gotovo, ker take prilike ne bo kmalo.

(*Ogenj.*) V soboto nekako po 9. uri zvečer se je vnel petrolej v prodajalnici g. Ahčina. Ogenj se dalje ni razširil, ampak je bil precej zadušen.

(*Dr. Keesbacher.*) zdravniški vladni koncipist, se je v spremstvu rudniškega zdravnika dr. Baaza iz Idrije podal v Berlin k zdravilstveni (higijenični) razstavi; prvi je, kakor čujemo, od ministerstva notranjih zadev dobil 400 gold. podpore za to pot, zadnji potuje pa na stroške poljedelskega ministerstva.

(*Požigalca vasi Otoka pri Postojni*) niso še dobili. V Otoku pri Radolici prijeto Italijan s tem požarom ni imel nič opraviti.

(*Popravek.*) V opazkah o cesarjevi navzočnosti v gimnaziji je v zadnjem „Slovenec“ v odstavku: Ko se je potem povedalo, izostalo: da se tudi Nemcem daje prilika, da se učijo slovenščine, rečejo: „Tako je prav; obeh jezikov naj postanejo zmožni.“

Razne reči.

— Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Novem mestu, ktero oskrbujejo č. oo. frančiškani, kaže, da je imela ta šola v 4 razredih s pričetkom leta 164, koncem leta pa 152 učencev, in sicer 66 domačih in 86 notranjskih. V poročilu se nahajajo tudi nekatere reči iz šolske kronike. Novo šolsko leto se prične s slovesno sveto mašo 16. septembra.

— Požar. Na Koritnici blizu Grahovega zažgal je 24. t. m. zvečer ob 1/2 6. uri blazen gospodar svojo hišo. Ogenj razširi se koj ter uniči 10 hiš in 7 hlevov, nekoliko prešičev in eno junico. Tudi neki starček se je tako hudo ožgal, da je 8 ur pozneje umrl. Zavarovano ni bilo nobeno poslopje. Požigalec so 25. t. m. zaprli.

— Premembe prigimnazijah: Profesor Ambrož pride iz Maribora na gimnazijo v Kočevji. Namesto profesorja Jetmarja pride pa v Maribor Julij Biberle iz Kernova v Slezi. Kaže se, kakor da bi hoteli iz Maribora odpraviti vse slovenske profesorje in jih namestiti z nemškimi, in vendar je dokaj učencev na tamošnji gimnaziji slovenskega rodu. Tako ravnanje štajarskim Slovincem gotovo ni v pomirjenje, in daje priliko k opravičenim pritožbam.

— Slovenski jezik pri sodnijah. Celjska okrožna sodnija ima 25 preiskovalnih sodnikov, katerih pa le trije vradujejo slovenski. Pri državnem pravdnistvu nastavljenih je več slovenščine zmožnih avskultantov, pa dozdaj ste bili sestavljeni le dve slovenski za tožbi.

— Mariborski knez in škof odšli so 28. t. m. iz Maribora birmovat.

— Za mašnike so bili v Mariboru posvečeni č. gg.: Adam Grušavnik, Franc Klepač, Blaž Kukovič, Jožef Majeen, Jakob Marzidošek, Rudolf Raktelj, Franc Šalomon, Jožef Zidanšek, Janez Žnidarsič iz 4. leta, pa Franc Černensek, Martin Matek, Valentin Mikuš in Franc Simonič iz 3. leta. V pastirstvo stopi 12 gospodov.

vesti vporabijo; delivei miloščine pa si ne pri-
držujejo nobene pravice do redovnih vstanov.

2. Bosniški frančiškani pa so dokazali ne-
le, da so župnije ustanovili, marveč da so jih
tudi dotirali; to je, da so jim priskrbeli
stalnih dohodkov. Kadar se je nova župnija
vstanovila, kupil je samostan, ali misijonar-
vstanovitelj polje ali travnik, da bi se župnik
od njega živel in mu ne bi bilo trebalo nad-
legovati župljanov. Tudi za hišno opravo in
živež se je poskrbelo, in sicer je to skrb pre-
vzela mati fara, deloma pa samostan, ne da
bi se nadlegovali farani ali drugi dobrotniki.
Polagoma so bile vse frančiškanske župnije s
potrebnim preskrbljene. Ker je temu tako, kdo
bo kratil frančiškano pravico do župnij, ktere
so oni ustanovili in dotirali! Vse, kar so si
kedaj prihranili, je na ta način pošlô; in če
se jim sedaj le te cerkvene duhovnije vzamejo,
jemplje se jim čast in spoštovanje, ktero so
skozi 600 let vživali, ob enem pa se jim tla
spodmaknejo v Bosni; ker že je bilo povedano,
da se v Bosni od miloščine ne dá živeti. Bi
bilo to prav? 600 let so se trudili za razširjanje
in ohranjenje katoliške vere, žrtvovali so vso
miloščino za vstanovitev in dotacijo župnij,
žrtvovali svote, od kterih bi zdaj lahko brez
skrbi živeli; in zdaj naj bi šli?!

(Konec prih.)

Šeststoletnica.

Iz Metlike, 15. julija. Redka slovesnost
cesarjevega prihoda na Kranjsko, še redkeji
zgodovinski dogodek, da se praznuje letos
šeststoletni spomin, kar je Kranjska prišla v
last Habsburžanov, odjekuje ne le samo po
beli Ljubljani, nego po celi Kranjski, tudi pri
nas mešanih z brati Hrvati. Tudi Belokrajna
oblekla se je v praznično obleko, ter de-
jansko pokazala, kako ji gori srce za svojega
cesarja in vladarja Franca Jožefa.

Brez kacega napora od kake strani na-
pravile in zažigale so občine krese, čulo se je
streljanje in skoro ni bilo videti večjega hriba,
ne kterem bi ne bil plapolal kres v znamenje
veselja, da biva v Kranjski njeni presvitli
Gospodar. Akoravno mi je bila prilika pre-
gledati le samo kos Belokrajne, naštel sem
vendar blizo 30 kresov, tako, da se sme trditi,

dozdevno manjka poguma, da bi se oglasili
tam, kjer molčanja ne čujejo.

Če si danes dospel v našo idilično okolico,
boš jutri poslušal podoknico. Te dni je prišla
neka gospá iz mesta, od koder je „Slovenec“
dobil slavnostno pesem — dobrotljivi Bog po-
vrni marljivemu pesniku ljubo zdravje! — ob
priliki cesarjevega prihoda v Ljubljano. Tudi
ti domoljubni duši je godba zasvirala jutrnico.
Po odigranem prvem delu zahtevala je slo-
vensko arijo. Želja se ji je spolnila. Pozneje
je na svoje zadovoljstvo večkrat slišala sloven-
ske melodije. Enako je pred nekterimi letmi
ista narodnakinja naprosila prejšnjega kapel-
nika, da je na dnevni red — godba se redno
razlega ob poldne do 1/2 2, pod večer pa skoz
2 uri — spravljaj tudi slovenske komade.
Tako je prav! Ko bi imela le več posnemo-
valcev, bi se vsaj še gledé časopisja doseglo
marsikaj, česar doslej ne gleštamo. Čudno
se nam zdi, da se Hrvatje, koji v velikem šte-
vilu v toplice prihajajo, ne gibljejo. Ako se
zadovoljava drugim narodnostim, zakaj bi se
Slovani prezirali?

tudi prosti narod zavedal se je veselja, da ima
v svoji deželi svojega poglavarja.

Osobito pa se je tega zavedala Metlika.
Ako je bila le boljša hiša, vihrali so z nje
prapori, trobojnice ali pa z avstrijskimi bar-
vami črno-rumenimi. Videl si vesele obraze,
ki so ti naznanjali, da so ljudje srečni in gro-
menje možnarjev na vse zgodaj ti je nazna-
njalo, da se ima praznovati slavnostni spomin
cesarjevega prihoda na Kranjsko. Ob 9. uri
bila je slovesna sv. maša, ktere so se vdeležili
vsi vradi, šolska mladina in obilno ljudstva.
Po sv. maši smo šli v šolo, kjer je tukajšnji
nadučitelj pokazal v primernem govoru otrokom
pomen današnje slavnosti.

Navdušeni živio-klici in petje cesarske
pesmi je pokazalo, da je govor našel odziv v
sreč. Potem so bile razne deklamacije. Otroci
obnašali so se srčno in sigurno in posebno
dopadale so razne drobnosti iz življenja cesar-
jeviča Rudolfa in Štefanije. In gotovo je, da
take mične črtice gojé in v nemajo ljubezen
do presvitle cesarske rodovine v sreč mladih
in starih. Razdeljevala se je knjizica „Habs-
burški rod“, razdeljevale so se svetinjice in po
posebni dobroti dveh gospodov tudi nekaj poš-
tnih štedilnih kart, da bi se otroci na taki
način že v prvi mladosti vadili varčnosti. Z
veseljem zapustilo je šolo staro in mlado.
Opoldan je bil banket, kterega so se vdeležo-
vali vradniki in meščanje. In ob pol štirih
naznanilo nam, gromenje možnarjev in veselo
pritrkovanje zvonov, ki je odmevalo po vseh
metliških podružnicah, ko se je začel zvon
farne cerkve, da se presvitli Gospodar prebli-
žuje mejam svoje zveste vojvodine Kranjske.
Lepoto tega trenutka vé zapopasti samo tisti,
komur je znan tukajšnji svet, kajti skoro na
vsacem hribu sredi vinskih goríc kipi proti
nebu bela cerkveca. Vršile so se pri banketu
tudi razne napitnice, vsaj Belokranjec brez na-
pitnic biti ne more. Med temi dopadla mi je
osobito ena.

Govornik je omenjal cesarjevega gesla „vi-
ribus unitis“, pokazal je, kako je on dober
kristijan, priden delavec in blagi pomočnik v
vsaki sili. Potem navduševal je svoje poslu-
šalce k posnemanju teh blagih lastnosti in
končal s tem, da kakor smo sedaj skupaj zbrani
duhovniki, vradniki in meščanje, tako moramo
tudi skupno delati, ako hočemo spolniti bi-
stveni pomen cesarjevega gesla. Odposlal se je
pri ti priliki tudi telegram vzvišenemu gosp.
deželnemu predsedniku in Njih Veličanstvo je
blagovolilo izraz vdanosti, vernosti in ljubezni
zbranega duhovništva, vradništva in meščanstva,
blagovoljno na znanje vzeti.

Zvečer bila je razsvitljava. Nekatere hiše,
osobito mestna, bile so zares krasno razsvit-
ljene, gotovo pa ni bilo reveža, da bi ne bil prižgal
in postavil svoje svetilnice na okno uborne
koče. In to storilo je naše ljudstvo iz ljubezni
do svojega vladarja. To videčemu, prišel je
na spomin globoki pomen reka: „Hrast se
omaja in hrib, zvestoba Slovenca ne gane.“
Bilo je videti tudi veliko transparentov in na-
pisov, tako n. pr. kazala je mestna hiša po-
dobe cesarja, cesarice, Rudolfa in Štefanije in
začetne črke imena našega cesarja.

Med napisi dopadel mi je pa osobito eden
zarad kratkosti in jedrnatosti: „Slava cesarju,
mir narodom!“ Sploh se mora reči, da se je
pokazala Metlika sedaj v taki prazničnosti, ka-
kor gotovo še nikdar ne. Potem zažgal se je
velikanski kres in zažigal umetaljni ogenj, sli-

šalo se je veselo popevanje, kajti vse je bilo
na nogah in tudi s kmetov so prišli ogledovat
nenavadni prizor. Približala se je že polnočna
ura, ogenj je pogasnil, luči po hišah so se za-
čele skrivati in ljudje so se spravljali k po-
čitku za novo delo. Tako praznovala je Met-
lika slavnostni dan cesarjevega prihoda na
Kranjsko, gotovo enega najlepših, kar jih je
doživela do sedaj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. julija.

Avstrijske dežele.

Svitli cesar so imenovali 19. dan t. m. za
deželnega glavarja v Istri dež. poslanca dr.
Franca Viduliča, namestnik mu je dr. An-
drej Amoroso, za deželnega glavarja na Go-
riškem deželnega poslanca grofa Franceta
Coronini-a, namestnik mu je dr. Jožef Tonkli.

V Pragi 28. julija. Na dnevnem redy
je bilo tudi poročilo budgetne komisije, kar se
tiče zidanja za novi muzej. Poročilo obsega
vse, zarad česar se muzej iz pravnega stališča
more smatrati za deželno napravo; sklicuje se
na jednoglasen sklep deželnega zbora dne 10.
maja 1864, da se te zanimive zbirke spravijo
varno in dostojno. Prej se je povdarjalo, da ni
prostora, a sedaj je mesto Praga 3781 □ sež-
njev sveta podarilo. Večina komisije, poročo-
valec dr. Rieger, tedaj nasvetuje: „Slavni de-
želni zbor naj ukaže deželnemu odboru, da se
konečno izpelje sklep deželnega zbora 10. maja
1864, naj se porazume z vpravnim svetom mu-
zeja češkega, da se pozve 1. kake prostore
muzej potrebuje po svojih oddelkih, kar se tiče
svetlobe, razvrstenja, da se spravijo bogate
zbirke muzeja, z ozirom na nadzorno pouče-
vanje ljudstva in za posvečevanje strokovnja-
kov, ter da se obvarujejo ognja in drugega po-
škodovanja; 2. naj se skrbi, da se kmalo dobi
stavben načrt, ki ni predrag, vendar tako po
vnanjosti in obsegu, da ugaja namenu, dostoj-
nosti, skušnjam in sedanjemu razvoju umet-
nosti; 3. naj se prevdari, ali se ima zidanje
izročiti deželnemu odboru, ali kakemu podjet-
niku, ali muzejnemu društvu; 4. naj se, kar
moči, na tanko določi, kaki bi bili stroški za
zidanje in uravnavo muzeja in kako se to po-
ravna, ali se to vzame v deželni budget in na
več let razdeli, ali naj se vzame na posodo po-
trebni kapital, ki bi se imel splaćati v tride-
setih letih ali sicer kako drugače; 5. dogovar-
jaje se z odborom muzeja naj tudi deželni od-
bor prevdari, kako bi se pravno razmerje de-
žele do muzeja stalno določilo, koliko mu gre
dati dotacije in koliko ima pri njega voditvi
govoriti deželni zastop. Na podlagi teh poizve-
dovanj, obravnaj in vpeljaj naj deželni odbor
v prihodnji seji o vseh teh rečeh stavi določne
nasvete, da se začne staviti nov deželi vreden
muzej.“ Tako predlog večine.

Vnanje države.

Iz Rima, 26. julija. Sedaj, ko je Pruska
vlada nekoliko prijenjala v versko-političnih
stvarih, zahteva se pa od Rima, da prizna
dolžnost naznanovanja pri umeščenji cerkvenih
služeb. Na to odgovarja „Osservatore Ro-
mano“: Pruske koncesije niso sistematične,
niso za se, a dolžnost naznanovanja je neraz-
deljena celota, je sistema. Cerkev potrebuje
svobode. Najhuje ojstrine so sicer oglajene,
a prostosti vendar le ni. Od cerkve zahtevati,
naj dovoli največ kar le more, zato pa ji dati
manj ko je mogoče, to se ne pravi postopati
jednakomerno (pari passu). — Ko bi cerkev
brez premisleka privolila v to, kar pruska
vlada zahteva, bi vendar ne bilo stanovitnega
miru. (Vidi se tukaj, kako se pruska politika
prizadeva, dobiti kar največ mogoče, t. j. po
vsem popolno oblast čez katolike v svojih
deželah tudi v verskih rečeh, a sama pa le to-
liko hoče prijenjati, kar terja najskrajnejša sila.
V takih okolištvah je pač treba predvidnosti,
da ne bodo poslednje reči slabeje od prvih.
Bolje odkrit neprijatelj, kakor pa prijatelj, ki
nas hoče v zlo rabiti).

Iz Skadra vé poročati „Pol. Corr.“ dne 16. t. m. naslednje. Podjarjemljeni rodovi so Turkom toliko pokorni, da dvomijo, ali jim to res gre iz srea. Gorjanski rodovi vračujejo vladi ne le tisto, katero so vojakom vzeli, katero jim je bilo izročeno za časa turške vojske; dalje plačujejo hišni davek, kterega so več let dolžni. To pa delajo brž ko ne zato, da bi vlada umaknila armado, katero ima razpostavljeno po zmaganih krajih. Ker se je to poročilo pri nekterih rodovih, misli Assim paša, terjati orožja od vseh plemen, ki spadajo pod turško oblast. To pa ne pojde tako gladko, kakor se je to na prvi mah pokazalo. Rod iz Rioli je odgovoril na to vprašanje s tem, da je umoril svojega poglavarja, ki bi imel to pri njih dognati.

Iz Angleškega. V gosposki zbornici je naznanil Carl Granville, da vlada umakne pogodbo z Lessepom. Vlada, pravi Granville, se hoče ogniti vsem debatam, ki bi vsled tega nastale, ker bi zadrževale po eni strani delavnost parlamenta, po drugi strani bi pa tudi lahko prišlo kaj na dan, kar bi žalilo Francosko in druge države. Lesseps je dal vladi na prosto in ni zahteval, naj se poišče odobrenje parlamenta, zato je on (lord Granville) privolil, da se umakne pogodba.

Iz Hanoi. 19. t. m. je došel telegram, da je polkovnik Badens iz mesta šel nad sovražnike, zaplenil je 7 topov in ubil 1000 sovražnikov, Francozov je palo 11.

Izvirni dopisi.

Iz Metlike, 29. julija. (*Žumberška komisija*) nastavlja že od petka svoj obhod po žumberških višinah in nižinah in sklence dni v Metliki svoj — misijon.

Iz Metlike, 26. julija. Včeraj smo učitelji in učiteljice metliškega in črnomaljskega okraja imeli v Metliki šolsko konferenco. Ob 1/2 10. uri otvori g. šolski nadzornik kot predsednik konferenco in nas pozdravi s prisrčnimi besedami. Na to omenja s povzdignjenim glasom pred kratkem v celi deželi obhajane 600letnice, naznanja, da so, kakor razvidno iz sporočil krajnih šolskih svetov, vse belo-kranjske šole slovesno praznovale veseli spomin združenja mile kranjske dežele s preslavno Habsburško hišo. Povabi nas, da skupno zakličemo živio presvetlemu cesarju. Burni trikratni živio zadoni preljubljenemu vladarju, nedosegljivemu pospešitelju šolstva, navdušeno zapojemo cesarsko himno.

Potem smo pretresali in rešili posamezne točke konferenčnega programa. Ker bo gotovo slovenski šolski list natančneje popisal današnjo konferenco, bo sporočilo za „Slovenca“ bolj površno.

Gosp. nadzornik pove svoje opazke pri nadzorovanju, in razjasnuje ukaze in odloke viših oblasti. Ukazu, da je prepovedano, „kočevsko himno“, v šolah peti, se z veseljem živio pritrđi. Poročevalci preberejo svoja poročila, kako naj se vredi poduk v ponavljavni šoli, da bode zadostoval postavnim določbam in da bode prinašal ljudstvu zaželjeno korist. Sprejme se enoglasno predlog: „Le tisti otroci prestopijo v ponavljavno šolo, ki so zadostili terjatvam vsakdanje šole, ne gledé na to, koliko časa so jo obiskovali“. Slišali smo poročilo gospodov, ki so se pretečeno leto učili v kmetijskem tečaju na Slapu. Za prihodnje šolsko leto se vpelje Praprotnikov abecednik. Podučevanje v kmetijstvu, kjer bi se vpeljalo, naj se pridruži poduku v ponavljavni šoli in sicer tako, da bo nauk ob četrtkih trajal 6 ur, eno uro veronauk, 3 ponavljanje, 2 kmetijstvo. Vršile so se razne volitve, ob dveh bil je konec.

Pri skupnem obedu smo bili prav židane volje. Okusna kuhinja in dobro vino sta k temu veliko pripomogla. Naročili smo si metliško godbo, ki nas je z izvrstnim svojim igranjem kratkočasila. Slišali smo izvanredno lepo petje. Na Belo-kranjskem ni vesele družbe, da bi se razne napitnice ne vršile. Omenjam le nekaj. G. nadzornik je napil gospodom katehetom, ki so se vdeležili današnje konference. Starosta katehetov, župnik radoviški, se zahvali in pristavi srčno željo, da bi vsi učitelji, svetni in duhovni, složno in vzajemno delali na šolskem polji. Zgled vsem bodi vzor učiteljev. On, ki je rekel: „Pustite male k meni priti“. Pogum in tolažilno naj nam pri tem trudapolnem delu bodo svetopisemske besede: „Oni, ki druge podučujejo, se bodo svetili, kakor zvezde na nebu“. Burni dobro-klici in besede sledečega govornika naj bodo zagotovilo edinosti in složnosti. V to pomozi Bog!

Iz Pariza, 26. julija. (*Časnikarstvo.*) Zadnjič sem ti, dragi „Slovenec“, dunajske žurnaliste postavil v izgled gledé urnosti sporočanja, danes ti želim tacih bralcev, kakor so Parizani. Ne vem, če je kje na svetu toliko razširjeno branje časopisov, kot v Parizu. Sicer imajo tukaj politični časopisi razun kavarn in hotelov le malo rednih naročnikov, ali ljudje si kupujejo liste sproti in menda bi Parizan raje ostal lačen, kakor vsaki dan brez svojega lista. Ko izidejo na večer tukajšnji listi, je po ulicah krog ličnih poslopji, koder jih prodajajo, kar celi boj za nje, sleherni hoče brž poizvedeti, kar je doma in na tujem najnovjšega.

In skoz celi dan vidiš tu ljudi hoditi po ulicah s časopisom v roki. Tukaj počasnih korakov stopa francoski duhovnik v talarju, v roki držeč in bereč svoj „Univers“ ali „Monde“ — za njim elegantni gospod, v eni roki smodko v drugi časopis. Celó v dežji sem jih videl na ulicah z dežnikom v eni in s časopisom v drugi roki. A ne le tako zvanomu razumništvu, tudi priprostemu ljudstvu je tu časopis vsakdanja hrana, fjakar sedeč na svojem vozu, in pričakujoč tujca, ki bi se poslužil njegovega urnega konjiča — bere; branjevka za svojo mizo in delavec, ko opoldne počiva, sta vtopljena v branje časopisa. Celó moža, ki ob vogalih boulevardov sedi in memogredočim za mali denar čevlje snazi, videl sem s časopisom v roki. Siromak si kupi navadno za 5 centimov svoj „Petit Journal“, kterega, kakor trdijo, nekteri dan razprodajo po 600.000 do 700.000 iztisov.

Znajo pa tudi lastniki časnikov svoje blago ponujati in v denar spravljati, da je kaj. Ne le, da imajo po ulicah in trgih svoje prodajnice, ampak posamezni listi imajo svoje voze, nalašč za to napravljene, in s temi urno drdrajo po mestu, ko izide list, da ga brž ljudem ponudijo; menda si mislijo, kdor prvi pride, prvi melje. Zraven tega imajo še svoje raznašalce, ki obhodijo ulice, kavarne, gostilne in javne prostore, ter z upitjem ljudem ponujajo svoje blago.

Da je listov političnih v Parizu razne baže in raznih strank, je umljivo; kot znamenje ljudskega mišljenja naj imenujem list, ki se imenuje „L'anti Prussien“, ki je neki zeló razširjen.

Iz obilice konservativnih listov je spoznati, da republika še ne stoji popolnoma na trdnih nogah. Ti listi sedaj kaj natačno priobčujejo o grofu Chambordu in njegovi bolezni; tudi ga nekteri listi imenujejo kar naravnost „kralja“.

Njegova podoba je po Parizu razpostavljena v premnogh prodajalnicah. Ravnokar vabijo katoliški vrli časopisi k skupnemu romanju v Lourdes, da izprosijo blagemu Chambordu ljubega zdravja. Dne 18. avgusta hočejo nastopiti romanje. — Sploh smem tukajšnje katoliške dnevnik gledé njih čvrste in odločne pisave vsem katoliškim listom drugih dežel postaviti v posnemanje.

Domače novice.

(*Rastava v realki*) bo, kakor slišimo, do prihodnje nedelje podaljšana. Naj se toraj podvizajo, kateri jo želijo videti. Vredno je pogledati jo gotovo, ker take prilike ne bo kmalo.

(*Ogenj*). V soboto nekako po 9. uri zvečer se je vnel petrolej v prodajalnici g. Ahčina. Ogenj se dalje ni razširil, ampak je bil précej zadušen.

(*Dr. Keesbacher*,) zdravniški vladni koncipist, se je v spremstvu rudniškega zdravnika dr. Baaza iz Idrije podal v Berlin k zdravilstveni (higijenični) razstavi; prvi je, kakor čujemo, od ministerstva notranjih zadev dobil 400 gold. podpore za to pot, zadnji potuje pa na stroške poljedelskega ministerstva.

(*Požigalca vasi Otoka pri Postojni*) niso še dobili. V Otoku pri Radolici prijeti Italijan s tem požarom ni imel nič opraviti.

(*Popravek.*) V opazkah o cesarjevi navzočnosti v gimnaziji je v zadnjem „Slovencu“ v odstavku: Ko se je potem povedalo, izostalo: da se tudi Nemcem daje prilika, da se učijo slovenščine, rečejo: „Tako je prav; obeh jezikov naj postanejo zmožni.“

Razne reči.

— Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Novem mestu, katero oskrbujejo č. oo. frančiškani, kaže, da je imela ta šola v 4 razredih s pričetkom leta 164, koncem leta pa 152 učencev, in sicer 66 domačih in 86 notranjskih. V poročilu se nahajajo tudi nekatere reči iz šolske kronike. Novo šolsko leto se prične s slovesno sveto mašo 16. septembra.

— Požar. Na Koritnici blizu Grahovega zažgal je 24. t. m. zvečer ob 1/2 6. uri blazen gospodar svojo hišo. Ogenj razširi se koj ter uniči 10 hiš in 7 hlevov, nekoliko prešičev in eno junico. Tudi neki starček se je tako hudo ožgal, da je 8 ur pozneje umrl. Zavarovano ni bilo nobeno poslopje. Požigalca so 25. t. m. zaprli.

— Premembe pri gimnazijah: Profesor Ambrož pride iz Maribora na gimnazijo v Kočevji. Namesto profesorja Jetmarja pride pa v Maribor Julij Biberle iz Kernova v Šleziji. Kaže se, kakor da bi hoteli iz Maribora odpraviti vse slovenske profesorje in jih namestiti z nemškimi, in vendar je dokaj učencev na tamošnji gimnaziji slovenskega rodu. Tako ravnanje štajarskim Slovencem gotovo ni v pomirjenje, in daje priliko k opravičenim pritožbam.

— Slovenski jezik pri sodnijah. Celjska okrožna sodnija ima 25 preiskovalnih sodnikov, katerih pa le trije vradujejo slovenski. Pri državnem pravdnistvu nastavljenih je več slovenščine zmožnih avskultantov, pa dozdaj ste bili sestavljeni le dve slovenski za tožbi.

— Mariborski knez in škof odšli so 28. t. m. iz Maribora birmovat.

— Za mašnike so bili v Mariboru posvečeni č. gg.: Adam Grušavnik, Franc Klepač, Blaž Kukovič, Jožef Maječ, Jakob Marzidošek, Rudolf Raktelj, Franc Salomon, Jožef Zidanšek, Janez Žnidarič iz 4. leta, pa Franc Černenski, Martin Matek, Valentin Mikuš in Franc Simonič iz 3. leta. V pastirstvo stopi 12 gospodov.

— Zarad znane prigodbe o trtni uši v Brežkih vinogradih je poslano v Brežice 200 vojakov za ohranjenje miru. Može, kar ni vkljenjenih, beže v gojzde. Zdaj, ko je največ dela! Žalostno!

— Zoper plese. Slavno c. k. okrajno glavarstvo gorisko je razposlalo vsem županstvom ukaz, naj zavirajo in, ako je mogoče, odpravijo prepogoste, pohujšljive in škodljive javne plesse, ki so ljudstvu v vsakem oziru v veliko kvar. Mnogo denara se potrosi na plesih brez potrebe, pije se za stavo, in zdravje se pogublja, kakor bi ne bilo nič vredno. Če ne iz drugih, iz zdravstvenih in gospodarskih ozirov je treba zatreti divje razveseljevanje, ki prinaša le gorje razposajeni mladini. Gospodje župani stopijo zdaj lahko toliko krepkeje na noge, ko vedo, da v njih prizadevanji jih bo podpirala cesarska gosposka. V drugih deželah so taki javni plesi, kakoršni so pri nas navadni, popolnoma neznani, in tuje se ne morejo načuditi, ko slišijo, kako se pri nas pleše. Naj bi obrodil ukaz slavnega okrajnega glavarstva oni sad, ki ga zasluži. „Soča.“

— Preseljevanje v ameriške zedinjene države. Od 1. julija 1882 do 30. junija 1883 je prišlo v zedinjene ameriške države 599.114 oseb (mimo 788.992 v preteklem letu). Iz Nemškega jih je prišlo 191.643 (privzeti so tudi Avstriji po nemških lukah), iz Angleškega in Wales 79.852, iz Kanade (?) 64.971, iz Irskega 68.720, iz Švedskega 34.596, iz Laškega 31.715, iz Norveškega 21.849, iz Škotskega 19.612. Izvzemši Škotsko je bilo povsod manj izseljencev. Nam se le čudno vidi, da se tudi iz Kanade selijo ljudje v zedinjene države, tam je vendar dosti praznega sveta, brali smo tudi, da so tam izvrstna polja za žito, na pr. okoli jezera Manitoba, in vendar se ljudje izseljujejo.

Telegrami „Slovenca“.

Neapel, 29. julija. Včeraj (soboto) zvečer ob 9^{3/4} uri je bil na otoku Ischia hud potres. Zgodilo se je veliko nesreč. V Casamiccioli, Forio, Lacco, Ameno so se podrle mnoge hiše. Poslali so parnike, vojake in zdravnike tje, da sèm pripeljejo ranjence. Do poludne pripeljali so jih okoli sto. Število mrtvih se ceni na več ko tisuč ljudi. Bolnišnice so prenapolnjene, cerkve so spremenili v bolnišnice. Med zadetimi sta tudi prefekt Kagliarski in škof Kazamičolski.

Neapel, 30. julija. Število mrtvih na otoku Ischia se ceni na dva tisuč. Neapel je poln ranjenih in pogled mesta je grozoviten. V Casamiccioli nastal je vsled potresa med predstavo ogenj, ker so lustru popadali na tla.

Casamiccioli, 30. julija. Potres trpel je 15 sekund. Tukaj stoji le še 5 hiš. Potrjuje se, da je mrtvih 2000 ljudi. Profesor Palmiesi misli, da se nesreča ni zgodila vsled potresa, ampak ker se je otok posedil.

Kairo, 30. julija. V zadnjih 24 urah do včeraj zjutraj je za kolero umrlo tukaj 322, v drugih krajih pa 284 ljudi.

Vabilo.

Viribus unitis! To geslo naj bo tudi naše geslo, ne samo v duševnem boju za pravice in čast našega naroda, ampak tudi v gospodarskih zadevah. Mnogo žrtev je že stalo osnivanje prvega narodnega doma v Rudolfovem, kterega so naši domoljubi začeli zidati v veseli nadi, da bode to poslopje središče družbenega življenja vseh dolenjskih

domoljubov. Vsled nesrečnega razpora se je to velikansko delo vstavilo. Namesto da bi bilo to poslopje kinč mesta in ponos narodne stranke, ga imenujejo nasprotniki razvalino, ter v javnih listih zasmehujejo celo narodno stranko, kateri očitajo, da ni sposobna za to velikansko podjetje. Zatoraj dokažimo z djanjem, da to očitjanje ni opravičeno. Dokler to začeto delo spi, res ne donaša za poslopje porabljeni kot narodna žrtev nabrani denar nobenih dohodkov, ter zahteva brezvspešnih novih žrtev. Ako se pa delo dovrši, ne bodo se samo dozdanja bremena odpravila, ampak vdeleženci bodo si po malih doneskah prihranili glavnicu, ki bo donasala lepe obresti. V Rudolfovem je malo stanovanj, ki bi imela tako svetlih, visokih in zdravih prostorov. Primeroma k drugim hišam bi to poslopje, kedar bo dozidano, neslo vsako leto najmanje 1200 gold., in ker je kot novo poslopje še 12 let po dozidanji hišnega davka prosto, in v tem času tudi ne bo treba popravit, sme se računati, da bo čisti letni dohodek znašal prvih 12 let blizo 1200 gl. in pozneje najmanje 900 gl. in vrednost poslopja 18 000 do 24.000 gl. Za poplačilo vsega dolga in za dozidanje pa se potrebuje le 14.000 do 15.000 gold. — Način, po katerem se ta svota nabere, je ta le, da se osnuje delniško društvo s 300 delnic po 50 gl. Ker ni treba celo delnico precej plačati, ampak se bode v prvih treh mesecih, to je do vstanovitve, le 15 gold., od delnice toraj 5 gl. na mesec plačevalo, je vsakemu mogoče se tega podjetja vdeležiti, katero bo neslo vsakemu delničarju po 3—4 gl. od 50 gold., toraj po 6—8 odstotkov. Ostanek se bode potem ali v mesečnih obrokih plačeval ali pa se bodo namesto denarja sprejele gotove terjatve. To društvo ni v zvezi z nobenim drugim društvom, in ono bode stalo pod strogim vradnim nadzorstvom gledé sklepanja in ravnanja z delniškim denarjem. Po dozidanji narodnega doma bo ta družba bavila se z raznimi napravami za olupšavo mesta, — dolenjske metropole — če se odobri nasvet, da se sme tekom let glavnicu povikšati. Posebno zdaj je važno, da se ta družba vstanovi, ker je upanje opravičeno, da dobi mesto garnizijo, ktera ne bi dolgo ostala v mestu, če bi manjkalo pripravnih stanovanj za častnike. Komur je tedaj mar za blagor mesta, za čast naroda in za gospodarstveni napredek, naj si naroči eno ali več delnic, ter naj se snide 4. avgusta t. l. ob 6. zvečer k občnemu zboru delničarjev v gostilni gospé Roze Bruner. Naročila sprejema gospod Franjo Perko v Rudolfovem. **Začasni odbor.**

Umrli so:

26. julija. Terezija Jerin, učit. vdova, 60 let, Florijanske ulice št. 13, pljučna jetika. — Alojzij Gril, sodarjev sin, 19 let, Krakovske ulice, pljučna tuberkuloza.

27. julija. Urša Reitmajer, gostilničarjeva vdova, Beethov. ulice št. 4, splošna vodenica.

28. julija. Marija Svetil, čuvajev otrok, 2 mesca, na Gradu št. 12, božjast.

V bolnišnici:

24. julija. Janez Pipan, dninar 30 let, hromota možgan.

25. julija. Marjeta Bernšak, gostja, 75 let, plenrit eksudat.

Darila za „Národní Dom“.

Prenesek	9585 gl. 63 kr.
Janežič Josip, zastopnik banke „Slavije“ v Lesah	— „ 95 „
Franjo Ravnikar v Ljubljani, mesečni donesek	5 „ — „
Ribnica	1 „ 69 „
Karol Hofer, župnik in zastopnik banke „Slavije“	8 „ 73 „

Franc Dominko, zastopnik banke „Slavije“ v Kobaridu	— „ 32 „
Franc Kogej, zastopnik banke „Slavije“ v Postojni	1 „ 03 „
Iz Sarajeva:	
Erango Oblak, računski svetnik	2 gl. — kr.
Josip Dobida, finančni koncipist	1 „ — „
Janko Pogorelec, računski oficijal	1 „ — „
Vkupe	4 „ — „
Gospa Franja Toman v Ljubljani	2 „ — „
Lozar Gabriel, trgovec v Ljubljani	3 „ — „
Peter Majcen, zastopnik banke „Slavije“ v Hočah	— „ 15 „
Josip Dogša, zastopnik banke „Slavije“ v Središči	1 „ 88 „
Iz pušice pri Janezu Bonči in Antonu Plešnarju v Črnem Vrhu	— „ 63 „
Franc Šegula, stud. theolg. v Mariboru	— „ 90 „
Anton Uršič, zastopnik banke „Slavije“ v Št. Vidu pri Vipavi	— „ 40 „
Franc Kovač, zastopnik banke „Slavije“ v Ložu	2 „ 73 „
Ivan Nastran, zastopnik banke „Slavije“ v Radomlji	— „ 45 „
Na igralnih mizah v ljubljanski Čitalnici meseca aprila	13 „ 90 „
Ivan Grahar, zastopnik banke „Slavije“ v Stebni	— „ 33 „
Vkupe	9626 gl. 68 kr.

Dunajska borza.

28. julija.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 80 kr.
Sreberna „ „ „ „	79 „ 45 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 45 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 80 „
„ „ 4%	88 „ 65 „
„ „ papirna renta 5%	87 „ 05 „
Kreditne akcije	160 gl. 294 „ 10 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 108 „ 40 „
„ avstr.-ogerske banke	837 „ — „
„ Länderbanke	113 „ — „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	646 „ — „
„ državne železnice	319 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	220 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 90 „
„ Ferdinandove sev.	106 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 136 „ 20 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 169 „ 25 „
Kreditne srečke	100 „ 172 „ 25 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „ — „
London	119 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 65 „
Francoski napoleon.	9 „ 50 „
Nemške marke	58 „ 50 „

Sveto Pismo

stare in nove zaveze z razlaganjem

poleg nemškega, od apostolskega Sedeža potrjenega sv. pisma, ki ga je iz Vŭlgate prevodil in razlagal

dr. Jožef Franc Allioti.

Založili mil. gsp. Anton Alojz, knezoškof Ljubljanski.

Trdno vezano v pol usnji z rudečo obrezo v šestih debelih zvezkih veljá 16 glt. ter (2) se dobiva v

Katoliški bukvarni.

Zobni zdravnik

dr. Tanzer, (5)

vseučiliški docent v Gradcu,

ozdravlja vsaki dan zobe in izdeluje umetne zobe v hotelu „pri Stonu“, sobna številka 31 v II. nadstropji. Zarad premnoga obiskovanja podaljša svoje bivanje na nedoločén čas.